

Tjære uten trøbbel

Det ligner tjære. Det lukter som tjære. Men tjærebeis kan spare deg for mye trøbbel.

Av ifi.no

Hvorfor ikke velge tjære på hytta? Det er jo så vakkert og rustikt!

Grunnen til tvil er enkel: Ren tretjære tørker svært sakte og smitter veldig lenge. Dessuten er det en kunst å smøre den på. Helst bør det være en sommerdag med over 15 grader i lufta, og helt tørt i været. Uansett vil tjæra sørge for at du neppe kan male eller dekkbeise på mange år: den smitter gjennom og misfarger det meste. I praksis er du helt bundet, like fra det første tjærestrøket. Du bør ikke sette så mye som en liten benk inntil en tjærebredd vegg. Risikoen er da stor for at din kjære skal lene seg inntil din tjære og sette varige merker på sine dyreste ytterplagg.

Tjære er flott på veggen. Spørsmålet er om den er verd arbeidet og all påpasseligheten i etterkant.

Nye fargekart, lysere beiser

Alternativet er tjærebeis. Takket være dyrere hytter, mer laft og mer villmarkspanel har denne spesielle typen beis hatt stor framgang de siste årene, særlig i fjellheimen. Med nye fargekart og lysere varianter står nå sjøhyttene for tur: en skifergrå, tjærebeiset hytte i vannkanten spiller pent sammen med svaberg, mur og stein. Fra før vet vi at tjærebeis skaper flotte harmonier med furu. Ikke minst malmfuru gir mye rødlig lød i beisen.

Det tradisjonelle trevernet

Tjærebeis inneholder som regel både linolje og ekte tjære. Tjæra er det hevdvunne konserveringsmiddelet for de fleste norske typer uthus, skigarder, naust og andre værutsatte ting. For eksempel båter og stavkirker.

Allerede Gulatingsloven fra 1200-tallet fastslo at bøndene skulle tjærebre sine lokale kirker skikkelig. Oppskriften var å gjøre det hver tredje høst, etter løvfall og før snøfall. Milebrent tjære etter gammel oppskrift blir fortsatt brukt på vernede bygninger.

Ikke ekstra grunning

Med tjærebeis er første strøk også grunning, og du kan greie deg med to strøk totalt. Tjærebeisen vil tørke sakte, regn med opptil fire dager hvis sol og temperatur ikke er perfekt. Men den lange tørketiden gjør at produktet trekker godt inn i treet, og det er bra.

Tjærebeis er forholdsvis dyrt, så sjekk gjerne prisen hos flere forhandlere. Det er ulike merker på markedet, og det kan noen ganger oppstå navneforvirring. Scanox leverer produktet Tyrilin. Tjæralin er derimot navnet på både en fabrikk og produktene derfra: "Tjæralin Transparente farger" er fellesnavnet for tjærebeisene deres. Det finnes flere mindre leverandører innenfor tjære eller tjærebeis, for eksempel Møre Tyri, Oppdal Tjæreindustri og Espegard i Hallingdal.

Treet avgjør fargen

I utgangspunktet vil fargene være bestemt fra fabrikkens side. Siden den endelige fargen har nær sammenheng med treet den påføres, er det vanskelig å vise den på et fargekart. Forhandleren bør kunne vise deg en trefargevifte. Da får du et bedre inntrykk av hvordan resultatet vil bli.

- Vi merker etterspørselen etter flere fargevarianter. Derfor lanserer vi stadig nye, og prøver oss også fram til blandinger mellom de variantene vi tilbyr. Noen av disse blandingene tilbyr vi ferdig på boks, forteller Thomas Bjønness-Jacobsen, produktsjef hos Scanox.

Tjærebeis kan påføres med både pensel, rulle og sprøyte. Selv om den trenger godt inn i treverk, skal du passe på at flatene ikke er for glatte. Høvlede flater bør ha rubb og puss. Da fester beisen seg bedre.

Start med lys beis

Det er ikke dumt å starte med en relativt lys tjærebeis. Slike transparente beiser mørkner når du etter noen år beiser på nytt med samme farge. Er du fornøyd med fargen, og vil unngå at den blir mørkere? Beis da med en lysere variant neste gang.

Tjærelukta og den riktige følelsen får du uansett. Helt uten trøblete tjærearbeid.